

הגמרא דנה בשיטת רבי שמעון לגבי הכללים 'כל העומד להיזרק כזרוק דמי', 'וכל העומד להיפדות כפדוי דמי'. בדף הקודם עסקנו בכלל כל העומד להיזרק כזרוק, ונראה שהוא יותר פשוט להבנה. משום שיש מספר פעולות בכשרות הקרבן, ואחד מהם הוא זריקת הדם. ולכן אם שחטו את הקרבן חלק ממצוותו מתבטאת בזריקת הדם. ולכן אומר רבי שמעון, כזרוק דמי, משום שיש לזרוק את הדם.

אך כל העומד להיפדות כפדוי דמי, נאמר שגם הוא באותו המצב, אך אומרים למדים חז"ל באופן שונה וכך מובא בגמרא (שם עז):

פרה מטמא טומאת אוכלין, הואיל והיתה לה שעת הכושר. ואמר ריש לקיש, אומר היה רבי שמעון: פרה נפדית ע"ג מערכתה, אלמא: כל העומד לפדות כפדוי דמי.

פרה אדומה איננה אוכל, ולכן לכאורה איננה צריכה לטמא טומאת אוכלים. אך סובר רבי שמעון שמשום שאפשר לפדותה היא כפדויה ויכולה לטמא טומאת אוכלים, ועוד לפני שהייתה פרה אדומה היה לה זמן הכשר להיות אוכל. וכך יש לבאר את שעת הכושר: שאומר רבי שמעון, שאפשר לפדות פרה אדומה גם לאחר שהיא נשחטה ונמצאת על המערכה (חכמים חולקים עיי' תוספתא פרה ב,ד). ומסביר רש"י שאם מצא אחרת נאה הימנה יפדה אותה, ויביא את הפרה האדומה היפה יותר.

ויש לעי' שהרי המקרה של פדייה אינו מצווה כמו זריקת הדם, ע"כ מדוע כפדוי דמי? ועוד, האם באמת אפשר למצוא פרה אדומה באופן כזה פשוט? וכך הקשה המנחת אלעזר (שו"ת ח"ג סי' מ):

ובמה דפתיחנא אבא בזה בחתימת דברינו בש"ס דב"ק דף ע"ו הנז' דאמר ר"ש פרה נפדית על גבי מערכתה אם מצא אחרת יפה הימנו ועל כן הוי עומדת לפדות. **וקשה הדבר להולמו ולהבינו לענ"ד** דהן אמת לר"ש **לא בעינן שיהי' הדבר עומד בודאי רק ראוי מטעם מצוה** וכנ"ל מתוס' סוטה והכי דכיון דמצוה לשחוט אחרת נאה הימנה משום מן המובחר ע"כ שוב הוי עומד גם כשנשחטה כבר כיון דיכולין לפדותה **אמנם יפלא מאוד דהלא מילתא דלא שכיחא הוא במציאות** לפי"מ דאמרינן בע"ז (דף כ"ד) ובקדושין (דף ל"א) במעשה דדמא בן נתינה שנוולד לו פרה אדומה והי' אומרים שגם אם יבקש כל ממון שבעולם יתנו לו כי באמת לא הי' שכיח בהרבה והרבה דורות רק פרה א' כמו דתנן במתני' פרה (פ"ג משנה ה') שעד עזרא עשו שנים ומימות עזרא ואילך רק חמשה צא וחשוב כל הדורות מזמן המשכן בימי משה רבינו עד חורבן בית שני תוב"ב כמה יגיע לכמה וכמה דורות רק לפעמים פרה א' ואיך הי' שכיח מיד כששחטו האחת שיהיו מוצאין אחרת יפה מיד ויפדוהו וגם בהך דמצוה לפדותה כשמצא אחרת יפה ממנה.. **וא"כ קשה למה שחטו את הראשונה כשידעו שיש יפה ממנה ונשמרה ג"כ ואיך יתואר זה במציאות קשה להבין בפרט איך שייך בזה כל העומד לר"ש בדבר זה במילתא דלא שכיחא כזה וצ"ע.**

אין מקרה זה מצוי שימצאו פרה אחרת נאה הימנה! ע"כ נשאר המנחת אלעזר בצריך עיון. ונראה שאם נעמיק בשיטת רבי שמעון אולי נוכל לברר את הנקודה.

הסתכלות של "כזרוק דמי" ו"כפדוי דמי" מדגישה את המבט העתידי למרות שהוא עוד לא הופיע במציאות, רבי שמעון מדריך אותנו שיש להביט בכוונה העתידית ומשם לדון את הדברים. כגון, במעשה עם הרומאים בשבת לגי, וכן בפסיקה שלו לגבי גרירת ספסל בשבת שדבר שאינו מתכוון פטור. ועיי' מה שכתב הפרחי כהונה באיחוד שתי השיטות הללו שם.

נראה שרבי שמעון לא מחכה שמשהו יופיע כסבירות שיבוא, אלא מחשיב גם דבר שמהותית יכול לקרות. כזרוק דמי- דבר שצריך לקרות במציאות, ולכן נחשיב כאלו כבר הופיע במציאות. **חידוש גדול מזה הוא "כל העומד להיפדות כפדוי דמי" למרות שאין פדייה בפועל או פדייה מציאותית, כל עוד מהותית זה יכול לפעול אנו מחשיבים זאת כדבר שפועל במציאות.** ולכן לפרה אדומה שכנראה לא נפדתה אף פעם מעל גבי המערכה, עדיין מטמאת טומאת אוכלים משום שמהותית לפי רשב"י זה יכול להיחשב כאוכל.

רבי שמעון מכניס אותנו לעולם של מהות כוונה ועתיד בתוך מכמני ההלכה והפסיקה. ובודאי שהדבר מתאים למריה דזוהר הקודש שמבאר את מהות ונשמת התורה.